

Mennybemenetel ünnepe

► 1Kir 8,22–28

„De vajon lakhat-e Isten e földön?”

Az ünnep jellege

Mennybemenetel ünnepe (Ascensio Domini) az egyik legrégebbi keresztény ünnep, az Úr feltámadása után a negyvenedik napon. Órigenész már a 3. században, és más egyházatyák is említik ezt a megtörtént eseményt. Az ősegyház a 4. századig a Szentlélek eljövételével együtt, pünkösdkor ünnepelte. A legkorábbi dokumentált megemlékezések a 4. századból származnak. Euszebiosz és Augustinus is utal arra, hogy a keresztények ekkor már külön ünnepként tartották meg. A niceai zsinat (325) után terjedt el szélesebb körben. A 6. századtól a keleti és nyugati egyházban is állandó liturgikus ünnepé vált. Természetesen a protestáns egyházaknál is ünnep, sok országban (pl. Németországban, Svédországban, Hollandiában) munkaszüneti nap. Magyarországon sok helyen inkább vasárnap, „áldozócsütörtök” utáni vasárnap ünneplik. Ahogy liturgikus könyvünk fogalmaz, a nap témája: Isten jobbjára ült, közbenjár egyházáért.

Amit a textusról tudni kell

Salamon (שלמה) uralkodása alatt (Kr. e. 970–931) Izrael fénykorát élte. Salamon legismertebb tette az első jeruzsálemi templom megépítése, amely-

nek felszentelése uralkodásának tizenegyedik évében történt Kr. e. 960 körül. Salamon összehívta Izrael egész közösségét Jeruzsálembe, a frigyládát bevitték a szentek szentjébe, ekkor felhő töltötte be a templomot – Isten jelenlétének jeleként (vö. 1Kir 8,10–11).

Textusunk Salamon templomszentelési imájának bevezetése. A király Isten előtt állva fohászkodik a templomért, amely az Istennel való szövetség és jelenlét központja lesz.

22. vers: A felemelt kéz és az ég felé fordulás a teljes alávetettséget és Isten tisztelését fejezi ki. Salamon nem magánemberként, hanem Izrael királyaként imádkozik, közbenjárva az egész népért.

23. vers: Salamon kijelenti, hogy nincs más Isten, ami az őszövetségi hit alapvető eleme. Az istenfélelem és az engedelmisség következményére utal: akik szívből szolgálják Istent, azok megtapasztalják az ő hűségét.

24. vers: Salamon elismeri, hogy az Úr ígéretei valóra válnak. Dávidnak megígérte, hogy fia templomot épít, és ez most megvalósult. Isten véghez vitte tervét, ez megerősíti Izrael hitét.

25. vers: Isten Dávidnak tett ígérete feltételes – az uralkodói ház fennmaradása attól függ, hogy az utódok betartják-e a törvényt. A fennmaradás az Istennel való hűséges kapcsolat eredménye.

26. vers: Salamon nemcsak hálát ad, hanem további beteljesülést kér. A hangsúly azon van,

hogy amit Isten mondott, az biztosan bekövetkezik.

27. vers: Salamon elismeri, hogy Isten nem korlátozható egy épületbe (Isten transzcendenciája). A pogány vallásokkal szemben a bibliai gondolkodás szerint a templom csak az Istennel való kapcsolat helye, nem az ő lakhelye.

28. vers: Salamon nem követeli, hanem alázatosan kéri Istent, hogy figyeljen rá. Az Istennel való kapcsolat nem automatikusan működik – azt imával kell ápolni és fenntartani.

A perikópa megértése

Salamon imádsága kiemeli, hogy Isten jelenléte nem korlátozódik a templomra, hanem mindenütt jelen van; itt a kapcsolat a lekciónal és a mai ünnep lényegével.

Salamon imájában kéri, hogy Isten hallgassa meg népe imáit, és bocsássa meg bűneiket. Ez előrevetíti Jézus közbenjáró szerepét, aki mennybemenetele után folyamatosan közbenjár értünk az Atyánál, biztosítva számunkra a megbocsátást és az isteni kegyelmet. Ez az imádság megelőlegezi azt a vágyat, hogy Isten legyen velünk, hallgasson meg minket – amit Krisztusban kapunk meg teljességgel.

Ez az imádság nemcsak egy történelmi eseményhez kötődik, hanem az egész bibliai istenkapcsolat egyik kiemelkedő példája. A földi templom az Istennel való találkozás helye volt, de Krisztus a feltámadása és mennybemenetele után maga lett a „templom” (vö. Jn 2,19–21). Jézus mennybemenetele után a hívők közössége, az egyház lesz a Szentlélek temploma.

Igehirdetési vázlat

Salamon a templomszentelés ünnepén felemeli kezeit, mély tisztelettel és csodálattal megszólítja az Urat: „De vajon lakhat-e Isten a földön?”

Hiszen az egek és az egek egei sem foghatnak be téged!” (1Kir 8,27) Urunk mennybemenetelének napján ugyanezt a gondolatot halljuk visszhangozni az újszövetségi tanítványok csodálkozó tekintetében, amikor Jézus felemeltetik az égbe, és egy felhő eltakarja őt a szemük elől. De vajon valóban eltávolodott tőlünk Jézus? Vajon az ég „elzárta” őt előlünk? A válasz természetesen: nem. Ahogy Salamon felismerte, hogy Isten jelenléte nem korlátozható köépülethez, úgy mi is valljuk: Jézus jelenléte nem zárható be sem égbe, sem földre. A mennybemenetel nem elszakadás, hanem beteljesedés.

Salamon könyörgött, hogy az Úr hallgassa meg népe imádságát a templomnál. Ma mi tudjuk, hogy van valaki, aki örökké közbenjár értünk: a mi Üdvözítőnk, aki nemcsak hallja imáinkat, hanem „magával viszi” azokat az Örökévalóhoz. A mennybemenetel nem távolságot, hanem közelséget jelent. A mindenütt jelenvaló Krisztus ígéri: „*Én veletek vagyok minden napon, a világ végezetéig.*”

Krisztus nem elhagyott minket – csak más-ként van jelen. A mennybemenetel nem búcsú, hanem új kezdet. Jézus nem tűnt el az övéi elől, hanem belépett az Atya dicsőségébe, és onnan vezet tovább az egyházat. „Ez a Jézus... ugyanígy fog visszajönni.” (vö. ApCsel 1,11) Azaz: ő most is él, uralkodik, és egykor visszajön.

Jézus nem hagyott magunkra – Szentlel-két ígérte meg. Ez a Lélek bátorít, vezet, erőt ad. A mennybemenetel üzenete tehát nem passzivitás, hanem küldetés: „*Tanúim lesztek.*” A mennybemenetel nem lezár egy történetet, hanem megnyit egy új fejezetet: az egyház küldetésének időszakát. Azóta is tart – és ránk is sor került. Legyünk mi is tanúk, akik tanúságot teszünk a megbocsátásról, a kegyelemről, a reményről. Nem mindig szavakkal – néha tettekkel, csendes hűséggel, imádságos szeretettel.

A mennyország nem távoli – hanem ígélet és cél: Krisztus felemelkedése az Atyához nemcsak az ő dicsőségét jelenti, hanem a mi reménységün-

ket is. „Ahova én megyek, ti is eljöttök.” Jézus felment a mennybe – és ezzel megnyitotta számunkra is az utat. Ahogy Luther Márton mondta: „Ő a mi előfutárunk, aki nekünk készít helyet.” Nem egy elérhetetlen hely, hanem az örök közösség Istennel, ahová ő hív bennünket.

A tanítványok fölfelé néztek – és mi is sokszor így vagyunk: keressük Istent az égben. De az angyalok emlékeztetnek: „*Mit álltok itt az ég felé nézve?*” Menjetek, és éljete azzal az erővel, amelyet kaptatok, mert ő veletek van minden napon, a világ végezetéig. Az „Úrra néző gyülekezet” (Pröhle-agenda) kifejezés arra utal, hogy a gyülekezet Istenre, Krisztusra, vagyis az Úrra figyel: a hívők szemük és szívük irányításával is Isten felé fordulnak, keresve az ő jelenlétét és vezetését. A közösség is „Úrra néző”, amikor az egyház segítséget nyújt, és Krisztus szeretetére és tanításaira alapozza közösségi életét.

A templom felszentelése a legmagasabb pillanata volt az ókori Izrael vallási életének. Mennybemenetelek Jézus nemcsak eltávozott a földről, hanem az ő dicsősége és jelenléte is betöltötte az egész világot. Ez egyedülálló közbenjáró szerepet ad neki: ő már nem csupán itt járt a földön, hanem az Atya jobbján ülve folyamatosan közbenjár értünk. Ahogyan Salamon a templomban közvetített Isten felé, úgy mi is Jézus közbenjárása által juthatunk közelebb Istenhez, aki érettünk imádkozik, és biztosítja számunkra az örök életet.

Az ünnep különleges lehetőség arra, hogy felidézzük azt az isteni kapcsolatot, amelyet Jézus Krisztusban kaptunk. Ahogyan Salamon a templom felépítésével is Isten jelenlétét kívánta biztosítani, úgy Jézus mennybemenetele által a templom nemcsak egy földi hely, hanem minden hívő szíve és élete, ahol Isten lakozik. Kérjük tehát az Urat, hogy ne csak a templom falai között, hanem szívünkben és életünk minden pillanatában élhessük át Jézus örök jelenlétét és szeretetét.

További javaslatok

Énekek

EÉ 226; 278

Lekciók

Lk 24,44–53; ApCsel 1,1–11; Mk 16,14–20; Jn 20,17 és 14,2–3; Zsid 9,24; Ef 4,8–10; Ézs 40,27–31

Imádság

Köszönjük, hogy éppen ezért lehet számunkra igaz a mai ige üzenete, hogy a legnagyobb nehézség, szomorúságra is okot adó lelkiállapot közepette is tudhatjuk, láthatunk téged hittel. Segíts, Urunk, hogy ne csak a fizikai dolgokat fogadjuk el, lássuk tényeknek, hanem azokat is, amelyek hozzád tartoznak, amelyek láthatatlanok, de valóságosak. Amit a te igéd jelent számunkra a legnehezebb élethelyzetben is, aki te vagy a számunkra.

Illusztrációk

GONDOLAT

„Lehet, hogy a mennyország szép hely, de a pokolban több az ismerős.” (Graffiti)

VERS

Csukás István: *Étellift a pokolba* (részlet)

Pokolba megy az is, aki
nem akart itt dudás lenni,
elsimul a föld felettünk,
nincs különbség többé semmi.

Mert itt fent volt a mennyország,
életünk isteni része,
csupa fény és csupa álom,
csak hogy mi nem vettük észre.

NÉPSZOKÁSOK ÁLDÓZÓCSÜTÖRTÖKÖN

Egyes vidékeken fölhúztak egy szobrot vagy zászlót a templomtoronyba, emlékeztetve Jézus mennybemenetelére – ez vizuálisan is segítette a hívek emlékeztétét.

„Sajátos módon Harta protestáns német asszonyai régebben áldozócsütörtökön napkelte előtt mentek le vízért a Dunára. Megmosdottak benne, hogy egészségesek legyenek. Ebből a vízből orvosságul is eltettek. A most szedett orvosi füveket különösen fogatosnak tartották. Mindez nyilvánvalóan a megnyílt ég áldásával függ össze. [...]

Hevesaranyos palóc népe szerint a hegyek akkor keletkeztek, amikor Krisztus Urunk a mennyekbe ment. A föld is emelkedett utána, de Jézus intett, hogy maradjon. A föld erre megállapodott, de úgy maradt: nem ment egészen vissza a helyére.

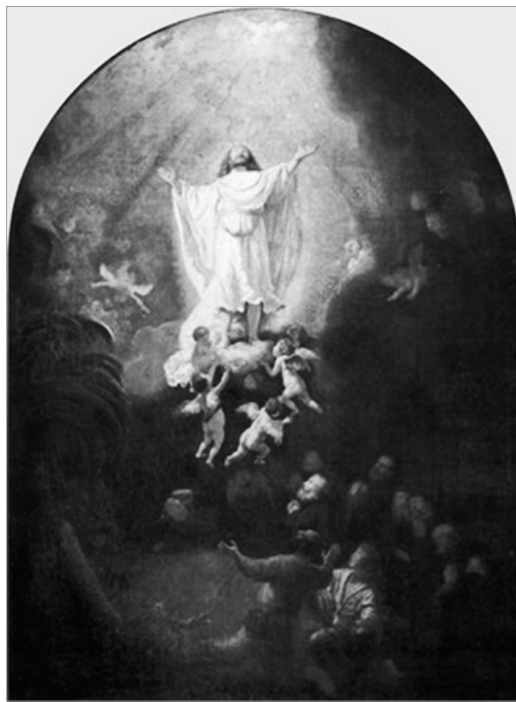
Ságújfalu hasonló hagyománya szerint is a föld utánament a mennybe szálló Krisztusnak. Ámen szavára azonban megállott. Ebből lettek a hegyek, maga a Karancshegy is. Tetejére az angyalok építették a kápolnát.” (BÁLINT 1976)

FESTMÉNY

Giotto di Bondone: *Mennybemenetel* (1305, Padova – Scrovegni-kápolna freskó).

Rembrandt: *A mennybemenetel* (1636)

Kmetty János: *Mennybemenetel* (1913)

ZENE

Johann Sebastian Bach: *Lobet Gott in seinen Reichen* (1735)

Kantáta (BWV 11)

Georg Friedrich Händel: *Messiás* (1741)

Oratórium (HWV 56)

A Lift up your heads, O ye gates tétel (Zsolt 24,7 alapján) a mennybemenetelt idézi.

Max Richter: *Ascension*

Felhasznált irodalom

BÁLINT Sándor 1976. *Karácsony, húsvét, pünkösd. A nagyünnepek hazai és közép-európai hagyományvilágából.* Szent István Társulat, Budapest.

BOJTOR István 2004. *Az Úr a te Istened. Üzenet a Bibliából a Királyok Könyve által.* Kazinczy Ferenc Társaság, Budapest.

ROSSIER, Henri 2006. 1–2. *Királyok könyvének magyarázata.* Evangéliumi Kiadó, Budapest.

SZABÓ Andor 1988. *Lábam előtt mécses a Te igéd.* Református Zsinati Iroda Sajtóosztálya, Budapest.

WAAL, Cornelis van der é. n. *Kutassátok az Írásokat!* 3. köt. Iránytű Kiadó, Gödöllő.

■ FÜLÖP ATTILA